جمع بندي بحث كلّ

- **تعریف**
  - اسم دالّ بر معنای شمول
    - بار این کلمه در قرآن آمده است 247
- **اقسام شمول در کلّ**
  - شمول افرادی
    - در صورتی است که کلّ به اسم غیر مفرد معرفه اضافه گردد
      - بر دو قسم
        - اضافه به اسم نکره
          - بر دو قسم
            - جمع نکره
              - قد عَلِمَ کلُّ أُناسٍ مشربَهم
            - مفرد نکره
              - إنّ الله علی کلّ شیء قدیر
        - اضافه به جمع معرفه
          - لَهُ فیها مِنْ کُلِّ الثَّمَرات
  - شمول اجزائی
    - در صورتی است که کلّ اضافه به مفرد معرفه اضافه گردد
- **ترکیب**
  - اگر مضاف به ضمیر مذکور باشد
    - غالبا تأکید است البته بنابر قول بصریین بایداسم ماقبلش معرفه باشد
      - جاءنی القوم کلّهم
    - قلیلا غیر تأکید است که در این موارد قلیل غالبا مبتداست
      - کلّهم آتیه یوم القیامة فردا
  - اگر مضاف به اسم ظاهری که عین اسم ماقبل کلّ است شود
    - نعت است و مؤوّل به «کامل» می شود
    - مثال
      - زیدٌ رجلٌ کلُّ رجلٍ
  - اگر مضاف به مصدر فعل قبل گردد
    - مفعول مطلق است
    - مثال
      - فلا تمیلوا کلّ المیل
  - اگر مضاف اسم زمان یا مکان گردد
    - غالبا ظرف است
    - مثال
      - کلَّ یومٍ هو فی شأن
  - اگر قطع از اضافه گردد یا مضاف به غیر موارد مذکور گردد
    - به حسب عوامل مختلف اعراب می گیرد
      - مبتدا
        - کُلٌّ آتَوْهُ داخِرینَ
      - مفعول به
        - اَلْقِیا فی جَهَنَّمَ کُلَّ کَفّارٍ عَنیدٍ
      - مجرور به حرف جرّ
        - إنّ الله علی کلّ شیء قدیر
      - ...اسم یا خبر نواسخ و
- **بررسي كلّ از حيث ارجاع ضمير به آن**
  - مضاف به نکره
    - ابن مالک
      - مطابق مضاف الیه کلّ وجوبا
        - کلّ حسنة لا یراد بها
    - ابوحیّان
      - غالبا طبق مضاف الیه کلّ و گاهی جمع
        - کلّ عین فترکنَ
    - ابن هشام
      - اگر مضاف الیه کلّ جمع یا تثنیه باشد
        - مطابقت با مضاف الیه واجب است
      - اگر مضاف الیه مفرد باشد
        - اگر عام افرادی (استغراقی) مراد باشد مانند کلّ شیء احصیناه
          - مفرد
        - اگر عام مجموعی مراد باشد مانند کلّ عین فترکن
          - جمع
    - نظر تحقیق
      - مطابقت با مضاف الیه واجب است جز در برخی موارد اضافه کلّ به مفرد که ضمیر جمع بر می گردد ندورا
  - مضاف به معرفه
    - از خبر
      - مراعات لفظ واجب است
        - مانند کلّهم آتیه
    - از غیر خبر
      - جائز الوجهین
        - مراعات لفظ (مفرد مذکر آوردن ضمیر
        - مراعات معنی (مطابقت با مضاف الیه
          - رأیت کلّ الطلاب فی هذه المدرسة یتطهّر أو یتطهّرون
  - مقطوع از اضافه
    - ابوحیّان
      - جائز الوجهین
        - مراعات لفظ
          - مفرد مذکر
            - کلّ یعمل علی شاکلته
        - مراعات معنی
          - یعنی مطابقت با مضاف الیه
            - کلّ کانوا ظالمین
    - ابن هشام
      - اگر مضاف الیه مقدّر مفرد نکره باشد
        - وجوب افراد
      - اگر مضاف الیه مقدّر جمع معرفه باشد
        - وجوب جمع
    - قول تحقیق
      - قول ابن هشام مورد نقض دارد زیرا در آیه شریفه: وَ أَصْحابُ الْأَیْکَةِ وَ قَوْمُ تُبَّعٍ کُلٌّ کَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعیدِ: در اصل کلّهم بوده است ولی کذّب به صورت مفرد آمده است یا در آیه شریفه:کُلٌّ قَدْ عَلِمَ صَلاتَهُ وَ تَسْبیحَهُ وَ اللَّهُ عَلیمٌ بِما یَفْعَلُونَ: هم ضمیر مفرد «عَلِمَ» و هم ضمیر جمع «یفعلون» به کلّ بر گشته است بنابراین قول ابوحیان صحیح است
- **كلّ در جمله منفي**
  - نفی العموم
    - یعنی اوّل نفی بعد کلّ
      - نظر بیانیین و ابن هشام
        - منطوقا سالبه جزئیه و مفهوما موجبه جزئیه است
          - مثال
            - لم آخذ کلّ الدراهم
              - منطوقا یعنی برخی از درهم ها را نگرفتم
              - مفهوما یعنی برخی از درهم ها را گرفتم
      - نظر تحقیق
        - در صورت اضافه به معرفه
          - همان قول بیانیین را می پذیریم
        - در صورت اضافه به نکره
          - در این صورت سالبه کلیه است نه سالبه جزئیه زیرا نکره در سیاق نفی مفید عموم است بنابراین در مثال لم آخذ کلّ درهم یعنی هیچ درهمی نگرفتم و إن الله لا یحبّ کلّ مختال فخور یعنی خدا هیچ مختال فخوری را دوست ندارد یا در آیه إنّ الله لا یحبّ کلّ کفّار اثیم یعنی خدا هیچ کفار اثیمی را دوست ندارد
- **كلّما**
  - منصوب است بنابر ظرفیت و بعدش دو فعل می آید که اوّلی صله ما است و ما مصدریه است که نیابت از کلمه وقت محذوف نموده است و فعل دوّم عامل نصب در کلّما است؛ به فعل اوّل شبه شرط و به دوّمی شبه جواب شرط می گویند زیرا مامصدریه زمانیه شبه ادات شرط است